

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Lausunto luonnonsuojelulakiehdotuksesta

Seppo Vuokko

Käytettävissä olleen ajan puitteissa en ehtinyt riittävän tarkoin tutustua laajaan kokonaisuuteen. Alkuosan perustelut ehdin lukea vain kertaalleen.

Yleisiä kommentteja

Lain pitäisi perustua tosiasioihin ja tutkittuun tietoon. Näin ei valitettavasti ole luonnonsuojelulakiehdotuksen kohdalla. Sitä värittää vahvasti vihreä ideologia ja se perustuu osaksi puutteelliseen ja epärelevanttiin lähdeaineistoon.

Nämä väritetyt näkemykset tulevat esiin jo lakitekstin esittelyn sivulla 1: lakiesitys on tarpeen, ”koska luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä ei ole saatu pysäytettyä ja lajien uhanalaisuudesta on saatu uutta tietoa”.

Tätä asennetta kuvaa hyvin sivulla 16 oleva väite metsäluonnon jatkuvasta köyhtymisestä, vaikka metsien tila on viime vuosikymmenien aikana jatkuvasti parantunut. Kuitenkin tilanne Suomessa ja muissa Pohjoismaissa on luonnon suhteen poikkeuksellisen hyvä.

Ehkä pahiten lähtökohtia vinouttaa julkaisu ”Suomen luontotyyppien uhanalaisuus”. Täysin mielivaltaisin perustein teoksessa on saatu jopa yleisimmät metsätyypit uhanalaisiksi. Ihmisen vaikutus ylittää kaikkialla ja kaikkii luontotyypeihin (biotooppeihin) mm. ilmastonmuutoksena, tyyppilaskeumana ja monipuolisena kemikaalikuormana. Metsien uhanalaisuuden aiheuttajaksi on nostettu hakkuiden jäljet, jotka korjautuvat ja häviävät näkyvistä muutamassa vuodessa, mikä on luonnon mittakaavassa hyvin nopeasti.

Käsitys tilanteen huononemisesta perustuu vanhojen metsien liialliseen korostukseen ja täydelliseen ymmärtämättömyyteen sukkession merkityksestä.

Lakiehdotus lisää maan- ja metsänkäyttölupien käsittelyä, paperitöitä, valvonta sekä selvittelyjä eri oikeusasteissa. Kulut kasvavat, mutta monimuotoisuus tuskin hyötyy!

Tiedon vääristely

Suojeluviranomaisten (ympäristöministeriö ja SYKE) sekä erityisesti luonnonsuojelujärjestöjen etu on värittää luonnon tilaa huonommaksi kuin se onkaan ja tätä tukee myös luontopaneeli niin asiantuntijaelin kuin se väittää olevansakin. Myös uhanalaisuuden määritelmät kehittänyt IUCN (kansainvälinen luonnonsuojelujärjestö) on järjestö eikä tutkimuslaitos. Jo varojen hankinnan kannalta on edullista, että luonnon tila nähdään synkkänä.

Virheellisetkin perustelut ovat vakuuttavan oloisia, sillä niihin viitataan kuin tutkimuksina.

Kun lähtökohdat – perusteet - ovat virheelliset, koko laki on vino. Itse lakitekstissä se ei niin paljon näy, mutta lain perusteluissa kyllä. Luonto nähdään muuttumattomana ja sen pitäisi lain laatijoiden – suojelijoiden – mielestä pitäisi pysyä juuri sellaisena kuin itse kukin on sen nähnyt. Kun lintukartoittaja tulee järvelle, jossa on paljon nokikanoja tai punasotkia, hän ajattelee, haa hieno lintujärvi, se on suojeltava! Mutta matala vesistö, jossa avovesialueet vuorottelevat kasvipeitteisten laikkujen kanssa, on ohimenevä, muutamia vuosikymmeniä tai pari sataa vuotta kestävä välivaihe järven kehityksessä, jossa järvestä tulee suo. Tai kun luontokartoittaja ihailee pähkinälehtoa, hän ei ymmärrä, että se on nuori, luultavasti ihmisen luoma elinympäristö, jonka luontainen kehitys johtaa lopulta sankkaan kuusikkoon. Hän ei myöskään näe, että viereiselle pusikoituneelle hakkuuaukolle on syntymässä uusi pähkinälehto.

Sama vika -uhkien liioittelu ja tarpeettoman rajut suojelutoimet – on myös EUn luontoa koskevissa määräyksissä.

Luonto muuttuu

Luonto muuttuu, tahdoimme tai emme. Metsien tilan vertailukohdaksi ei voi ottaa 1700-lukua, josta emme tiedä, millaisia metsät oikeasti olivat. Kolmensadan vuoden aikana luonto kokonaisuutena ei ole hirveästi muuttunut, mutta jokainen yksittäinen kohde -metsikkö, joki, lampi, järvi on muuttunut.

Ainakaan ensimmäisellä lukukerralla en huomannut laissa tai siihen liittyvissä taustateksteissä edes sanaa sukkessio, joka kuvaa luonnon normaaleja muutoksia. Eikä taida sana ekologiakaan siellä monta kertaa esiintyä.

Kun tieto sukkessiosta ja ekologiasta on puutteellista, uhanalaisiin luontotyyppeihin on samanarvoisina sisällytetty pähkinälehdot ja serpentiinikalliokot ja soraikot. Pähkinälehdon säilyttäminen pähkinälehtona edellyttäisi toistuvia hoitotoimia, ennen muuta kuusen poistamista kun taas serpentiinisoraikkojen eliöstön hävittäminen edellyttäisi kaivinkoneita. Lapinnätää ja viheraunioista kasvavat serpentiinisoraikot ovat siis pysyvä ja ilman suojelutoimiakin säilyvä biotooppi, mutta pähkinälehdon ylläpitoa voisi verrata puutarhanhoitoon. Suojeleeko luonnonsuojelulaki luontoa vai ihmisten mielikuvia?

Luonto muuttuu ja ilmastonmuutokset ovat keskeisiä elollisen luonnon muutoksissa. Ilmastolaki, joka säätelee ihmisen toimia, on tarpeen, mutta elollisen luonnon kannalta ilmasto on otettava sellaisena kuin se kullakin hetkellä on. Äkillisiä muutoksia ilmastoon voivat aiheuttaa myös luonnon omat tekijät, esimerkiksi rajut tulivuorenpurkaukset. Kun ilmasto muuttuu, muuttuu myös elollinen luonto. Sen muutoksiin emme voi juurikaan vaikuttaa – ehkä pykälässä 87 annettu uhanalaisten ja harvinaisten lajien siirtomahdollisuus voi auttaa yksittäisen lajin säilymistä, mutta yleiseksi suojelukeinoksi ei siitä ole.

Kulttuuriympäristön, useimmiten vanhakantaisen maatalouden luomien elinympäristöjen väheneminen on totta, mutta useimmiten kysymyksessä luonnontilan parantuminen, kun alunperin metsästä raivattu alue palautuu metsäksi.

Elinympäristöinä vanhan maatalouden luomia avomaita korvaavat erilaiset pientareet, rata-alueet, teollisuusalueet, varastokentät, sähkönsiirtolinjojen alustat ja erilaiset joutomaat, jotka ovat tärkeitä avomaan lajien elinpaikkoina. Niiden arvoa ei tunnusteta luonnonsuojelulaissa eikä uhanalaisluokituksissa.

Luontomme historia

Luonnon omia prosesseja ei kannata vastustaa. Kasvipeite jo itsessään muuttaa maaperää. Useimmiten kehitys on karuuntuva, kun ravinteita sitoutuu eloperäisiin kerroksiin (humukseen, liejuun, turpeeseen). Näin erityisesti ilmastossa, jossa sademäärä on suunnilleen yhtä suuri tai suurempi kuin haihdunta.

Luontoa ei voi pysäyttää. Kaikki luontomme lajit ovat tulokkaita. 15 000 vuotta sitten koko maata kattoi yhtenäinen jääpeite ja kaikki lajit ovat tulleet sen jälkeen.

Nykyisen kaltainen kangasmetsien, karujen soiden ja järvien mosaiikki on syntynyt vasta viimeisten 6000 vuoden aikana, kun ilmasto muuttui kosteammaksi ja viileämmäksi. Se kiihdytti soistumista ja edisti kuusen leviämistä.

Sitä ennen suot olivat luhtia tai lettoja, metsät suurelta osin jalopuulehtoja, karuimmilla mailla ruohoisia mäntykankaita, joiden aluskasvillisuudessa oli vielä runsaasti jääkautisten arojen piirteitä. Niistä vähäisiä jäänteitä ovat harjujen kangasvuokot, ajuruohot, kurjenherneet ja hietaneilikat.

Kun ilmasto viileni, varvut, jäkälät ja sammalet korvasivat kangasmetsien ruohopeitteen ja ravinteiden huuhtoutuminen synnytti karun podsolmaannoksen. Kosteikoissa rahkasammalet syrjäyttivät ruskosammalet ja muuttivat kasvualustan happamaksi, jolloin lettojen kukkivat ruohot korvautuivat sarakasveilla; syntyivät karut nevat ja rämeet. Rahkasammalet levittäytyivät alaville metsämaaillekin ja muuttivat entiset lehtomaiset metsät korviksi, joiden karuuntuminen jatkuu yhä. Oman leimansa luonnon muutokseen toi myös maanviljelys ja sen myötä alkanut väestönkasvu.

Ihmisen rooli luonnon muuttajana yltää vielä pitemmälle muinaisuuteen. Jo ennen kuin Suomi oli asuinkelpoinen, ihminen hävitti suuret nisäkkäät – niin mammutin, bissonin, jättikauriin kuin niitä saalistaneet suuret pedotkin, mukaan lukien vaakunaeläimemme leijonan. Tämä suurten laiduntavien eläinlaumojen hävittäminen muutti peruuttamattomasti luonnon kehitystä – ja voisi jopa ajatella, että karujen kangasmetsiemme perimmäinen syy on suurten kasvinsyöjälaumojen hävittämisessä. Meille jääkauden jälkeen levinneessä lajistossa siis näkyi jo ihmisen kädenjälki.

Tulokaslajit ovat yksi osa tätä ihmisen aiheuttamaa muutosta ja ihminen, ei luonto, on määritellyt haitalliset tulokaslajit, jotka lain mukaan saisi hävittää suojelualueiltakin. Tämäkin on eräänlaista kitkentää, puutarhanhoitoa, joka puuttuu luonnon kehitykseen.

Me emme pysty pysäyttämään luonnon omia prosesseja; työllä ja teknisillä keinoin voimme suurin kustannuksin vastustaa. Lintujärveä voi ”hoitaa” kaivinkonein, ruoppauksin, räjäytyksin ja patovalleihin, mutta lopputulos ei ole enää luontoa vaan verrattavissa puistoon tai puutarhaan.

Kärjistäen: lakitekstin ja suojeluohjelmat ovat laatineet ihmiset, jotka eivät ymmärrä luontoa ja ekologiaa. Kun tätä luonnon jatkuvaa muutosta ei millään tavalla ole otettu huomioon, se tekee laista ontuvan ja aiheuttaa epäselvyyksiä tulkinnoissa.

Apu pitää suunnata sinne, missä hätä on suurin

Mutta kyllä luontokato on totta. Luontokato, lajikato ja sukupuutto ovat todellisia ongelmia ja tulevaisuuteen kohdistuvia uhkia. Ne eivät kuitenkaan jakaannu kautta maapallon tasaisesti, vaan suurimmat luonnon muutokset ja uhkat kohdistuvat trooppisiin ekosysteemeihin.

Pohjoismaissa rakentaminen eri muodoissaan on todellinen uhkatekijä ja luontokadon aiheuttaja. Tehokkaammin luontokatoa voisi torjua muihin lakeihin sisältyvillä turhaa kulutusta ja rakentamista rajoittavilla säädöksillä. Turhasta ja jopa haitallisesta kulutuksesta oivia esimerkkejä ovat vesijetit ja sähköpotkulaudat. Kaikenlaisen rakentamisen tiukempi säätely vähentäisi välittömästi luontokatoa, kun metsää/peltoa ei joudu rakennusmaaksi. Esimerkiksi tarpeettomasta rakentamissuunnitelmasta käy vaikka Helsingin-Tampereen ”tunnin rata”. Vähäinen matkustusajan säästö ei ole riittävä peruste laajalle luonnon tuhoamiselle.

Varottava esimerkki on myös Hamina-Vaalimaa -moottoritie, 32 km pitkä ja 150 metriä leveä aukko, jonka alta hakattiin puuta 70 000 kuutiometriä. Lisäksi sen rinnalle hakattiin metsään yhtä leveä sähkönsiirtolinja. Tällaiset rakennushankkeet aiheuttavat luontokatoa ja pienentävät hiilinielua!

Pohjoismaissa luontokato ei tällä hetkellä ole suuri ongelma. Lukuisissa kansainvälisissä tutkimuksissa on todettu, että boreaalinen havumetsä on parhaiten säilynyt ja turvattu maapallon suurbiomeista. Suomalaisen luonnonsuojelun saavutukset olisi tunnustettava ja suunnattava rahat sinne, missä ongelmatkin ovat.

Täällä Pohjoismaissa ylenpalttinen hätäily luonnon puolesta suuntaa huomion ja rahat pois tropiikin suojelusta, missä luontokato ja sukupuutot ovat arkipäivää. Voidaan perustellusti arvioida, että tropiikissa kuolee sukupuuttoon satoja tai tuhansia lajeja vuodessa, kun pohjoisella havumetsäalueella sukupuutto ei taida uhata ensimmäistäkään koko vuoden täällä elävää lajia. Lusikkanokkasirrin ja muiden erittäin uhanalaisten muuttolintujen vähenemisen syynä ovat olot muuttoreitin varrella.

Yksittäisiin pykäliin liittyviä huomioita

3§

Luonnon monimuotoisuuden määritelmä on hämärä; sitä pitäisi tiivistää ja selventää. Määritelmiä on lukuisia, eikä mikään niistä ole kaiken kattava. Tässä yksi ehdotus:

Luonnon monimuotoisuudella tarkoitetaan ekosysteemien, lajien ja geenien kirjoa.

Ehkä ”ekosysteemien” voitaisiin korvata sanalla ”luontotyyppien” kun sitä käytetään muuallakin lakitekstissä.

Kohta 7 olisi selvempi ilman alakohtia a-d. Momentti pysyisi ymmärrettävänä, jos sanottaisiin vain "... vaikutusta, jonka aiheuttamiseen ei ole myönnetty poikkeusta."

7 § Varovaisuusperiaate

Lain täytyy perustua tietoon ja tämä sanamuoto mahdollistaa mielivaltaiset tulkinnat uhkista. Viittaan vain julkaisuun Suomen luontotyyppien uhanalaisuus, josta olen kirjoittanut jo lausuntoni alkuosassa. Varovaisuusperiaate mahdollistaa sellaiset perusteettomat vaatimukset ja toimet kuin suojelualueiden suojavyöhykkeet tai hakkuukiellot suojelualan ulkopuolella. On täysin käsittämätöntä, että luonnon tuhojen synnyttämät aukot lisäävät monimuotoisuutta, mutta hakkuuaukot vähentäisivät sitä.

Ehdotan koko pykälän poistamista.

12§

on tarpeeton. Valtioneuvosto ja ympäristöministeriö voivat aina ilman eri säännöksiäkin tarpeen mukaan asettaa asiantuntijaryhmiä tekemään selvityksiä poliittisten päätösten taustaksi.

Luontopaneeli on jo toiminnallaan osoittanut ne riskit, mitä pysyviin asiantuntijaelimiin liittyy. Nykyisin useat akateemiset tutkijat ovat tiukasti rajoittuneet oman tieteenalansa piirissä ahtaaseen sektoriin. Vaikka virkanimike viittaisi ekologiaan, ei se tarkoita, että henkilö tuntisi koko ekologian kentän, vaan on voinut paneutua esimerkiksi sademetsän hämähäkkien merkitykseen ravintoketjun osana, mikä ei tuo merkittävää tietoa Suomen luonnon monimuotoisuusongelmiin. Tämä tutkijoiden kapea-alaisuus näkyy nykyisen luontopaneelin toiminnassa. Paneelin tuorein julkaisu *"Jatkuvapeitteisen kasvatuksen vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen, vesistöihin, ilmastoon, virkistyskäyttöön ja metsätuhoriskeihin"* osoitti paneelin yksipuolisen näkemyksen ja puutteellisen tiedon metsän ekosysteemeistä. Arviointini julkaisusta on lausunnon lopussa liitteenä.

Jos pykälää ei haluta kokonaan poistaa, se voisi olla muodossa:

12 §: Valtioneuvosto voi (tai: Valtioneuvosto ja ympäristöministeriö voivat) asettaa pysyviä tai tilapäisiä asiantuntijaryhmiä tuottamaan ja kokoamaan tietoa luontoa koskevien poliittisten päätösten tueksi.

13 §

2. momentin voisi tarpeettomana poistaa

13 § pykälän viimeisessä momentissa on vaatimus, että suojelun on perustuttava "parhaaseen käytettävissä olevaan tieteelliseen tietoon". Asia on tärkeä ja vaatimuksen pitäisi koskea muitakin toimia ja suunnitelmia.

Mitä tieteellinen tässä tarkoittaa? Meillä on paljon sellaista tilastotietoa esimerkiksi maa- ja metsätaloudessa, jota ei ole julkaistu vertaisarvioituissa tieteellisissä julkaisuissa ja silti se on paljon luotettavampaa kuin yksittäiset vertaisarvioidut tutkimukset, joissa otos voi olla pieni tai muutoin rajoittunut, metodit harhaanjohtavat tai tilastollinen käsittely puutteellista. Tieteellisten

julkaisujen johtopäätökset, joita usein pidetään niiden tuloksina, ovat tutkijan tai tutkijaryhmän omaa tulkintaa materiaalista, joka mahdollistaisi toisenlaisenkin tulkinnan.

Tutkimustiedon ongelmana on sekin, että valmistelijalla on mahdollisuus valita, mitä tutkimuksia siteeraa. Näin on menetelty esimerkiksi Euroopan unionin taksonomia -paperissa, jossa on viitattu vain jatkuvaa kasvatusta tukeviin tutkimuksiin. Sama tutkimustulosten valikoiva käyttö on myös yksi syy Suomen luontotyyppien uhanalaisuus-kirjan epäluotettavuuteen.

Siksi aivan lain ensimmäisten pykälien joukkoon tulisi sijoittaa:

xx §

Luonnonsuojelusuunnitelmien, -toimien ja -rajoitusten pitää perustua luotettavaan tietoon kuten tutkimuksiin, tilastoihin, luonnosta tehtyihin havaintoihin ja käytännön kokemukseen.

17 § 2. momentin voisi lyhentää

Ympäristöministeriön tiedotettava luonnonsuojeluohjelman laatimisesta jo sen suunnitteluvaiheessa / alussa

Monessa kohtaa tiivistäminen tekisi laista helpommin ymmärrettävän. Esimerkiksi 22 § :ssä riittäisi 1. momentti ja toisessa momentissa olisivat vain luettelona ne Euroopan Unionin säännökset, joissa on tämän lain soveltamista rajoittavia osia. Niiden sanallinen kuvaus tässä momentissa ei tee niitä yhtään ymmärrettävämmiksi. Tuen hakijan ei edes tarvitsisi paneutua monimutkaisiin säännöksiin, vaan tuen myöntäjä tarkistaa, voidaanko tuki myöntää EUn säännöksiä rikkomatta.

47 § n 2 mom maanomistajan oikeuksista

53 §:n 2. momentin kuuluisi olla 47 § kolmantena momenttina, jolloin asioiden yhteys tulisi selväksi kertalukemisella

§§ 64-69 osoittaa, etteivät luontotyyppien uhanalaisuutta pohtinut ryhmä ole ymmärtänyt luonnon normaalia kehitystä. Osa luontotyypeistä on sukkessiovaiheita, muutama harva on pysyvä luontotyyppi. Onko luontotyyppi edes tarpeellinen termi; yhtä hyvin olisi voitu käyttää biotooppia.

64 § uhanalaiset luontotyypit

on sekava kokoelma erilaisia elinympäristöjä. Tiukasti suojelluilla serpentiinisoraikoilla kasvilajiston hävittämiseen tarvittaisiin kaivinkone. Muutamat taas ovat sukkessiovaiheita, joiden luontainen kohtalo olisi metsittyä. Avointen dyynien luontainen kehitys taas voi johtaa niiden vähittäiseen metsittymiseen. Vaikka sukkessiovaiheisiin liittyy harvinaisiakin lajeja (esimerkiksi pähkinälehdot), niiden kuvaaminen omina luontotyyppinä on kyseenalaista.

Olisi ehkä viisasta, jos kulttuurimaiseman suojelu irrotettaisiin luonnonsuojelulaista, ovathan kulttuuribiotoopit ihmisen toimien luomia ja niiden ylläpito edellyttää luonnon vastaisia toimia (kuusen poistoa, niittoa, laidunnusta).

Suotuisan suojelun taso on hankala määrittää ja siksi mahdollistaa ”asiantuntijoiden” mielivallan.

115 § Haittojen ja menetysten korvaaminen.

Laki aiheuttaa haittoja ja tulonmenetyksiä lähinnä yhdelle kansanryhmälle, maa- ja metsätalouden harjoittajille. Korvausmahdollisuudet on piilotettu monipolvisiin pykäliin ja ajatus on, että vähäinen haitta jätetään korvaamatta. Vähäistä haittaa ei kuitenkaan määritellä itse laissa, mutta perusteluissa vilahtaa summa 1000 € ja 1000-2000 €. Ne eivät kuitenkaan ole vähäisiä rahoja ihmisille, joiden laskennallinen tuntipalkka nykyisessä maatalouden ahdingossa jää pariin euroon. Korvauksista pitäisi tehdä oma pykälänsä, johtuu tulonmenetys tai haitta sitten suojelualueista, uhatuista elinympäristöistä, uhanalaisista tai rauhoitetuista lajeista.

Hankalasti hahmottuva 115 § voitaisiin korvata yksinkertaisesti näin:

xx § Haittojen ja menetysten korvaaminen

Tästä laista yksityiselle henkilölle tai maatalousyhtymälle aiheutuva haitta tai tulonmenetys korvataan täysimääräisenä. Korvaushakemus osoitetaan sille ELY-keskukselle, jonka alueella haitan kärsiä asuu.

Pykälä kuuluisi aivan lain alkuun samoin kuin tietojen luotettavuutta vaativa pykäläkin.

Tämä on tärkeätä siksikin, että sekä luonnonsuojeluviranomaiset että järjestöt vähättelevät suojelusta aiheutuvia kuluja. Jopa suojeluehdotuksia valmistelevan luontopaneelin puheenjohtaja sanoi, ettei haittojen ja taloudellisten menetysten arviointi kuulu heille. Tällä tavoin syntyy täysin epärealistisia suunnitelmia. Jokaisesta valtakunnallisesta hankkeesta (suojelusuunnitelmat ja vastaavat) sekä suurista paikallisista hankkeista (esimerkiksi kansallispuiston perustaminen) pitäisi tehdä vaikutusten arviointi, jossa hyötyjen lisäksi arvioitaisiin myös ”sivullisille” aiheutuvia haittoja ja tulonmenetyksiä.

Tuotoiksi ei voida laskea sellaisia teoreettisia tai kansantaloudellisia hyötyjä, jotka eivät ole tuloa maanomistajille (esimerkiksi hiilensidonta, hapen tuotanto tai vielä vaikeammin arvioitavat monimuotoisuushyödyt). Euroopan unionin monimuotoisuusohjelman hyödyiksi lasketaan 2072 euroa per hehtaari per vuosi, siis enemmän kuin Suomessa on metsän puun tuotannon arvo. Laskelma on täysin teoreettinen. Tällaisilla täysin tyhjän päällä olevilla laskelmilla pyritään vain vaikuttamaan päättäjiin, jotta hanke etenisi.

Savitaipaleen Kauliolla 6. 6. 2022

Seppo Vuokko

Liite 1.

Monimuotoisuus ja jatkuva kasvatus (julkaistu Maaseudun tulevaisuudessa 9. 5. 22)

”Suomen luontopaneeli on riippumaton asiantuntijaelin, joka tukee luontopolitiikan suunnittelua ja päätöksentekoa. Luontopaneelin kannanotot ja raportit perustuvat tieteelliseen näyttöön ja monialaiseen asiantuntemukseen”.

Niinpä tartuin suurin odotuksin Luontopaneelin tuoreimpaan julkaisuun ”Jatkuvapeitteisen kasvatuksen vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen, vesistöihin, ilmastoon, virkistyskäyttöön ja metsätuhooriskeihin.”

Lähinnä minua kiinnosti metsäluonnon monimuotoisuus ja siinä erilaisten käsittelytapojen vertailu. Siihen liittyvistä tutkimuksista onkin julkaisussa laaja luettelo, mutta tarkoituksenmukainen käyttö vesittää sen merkityksen.

Tekijät unohtavat, mitä monimuotoisuus tarkoittaa. He ottavat vertailukohdaksi vanhan luonnonmetsän, jolloin kaikki toimenpiteet ovat tietysti haitallisia.

Monimuotoisuuden vertailukohdaksi ei pidä ottaa yhtä sukkessiovaihetta. Ehkä suojeluekologitkin ymmärtävät asian, jos käännän tilanteen toisinpäin. Jos minä – aukkojen monenkirjavaan elämään ihastuneena – ottaisin monimuotoisuustarkastelussa vertailukohdaksi toista kesäänsä kukkivan aukon, vanha metsä saisi surkeat arvosanat: ei kukkia, ei perhosia, ei mesipistiäisiä, ei ruohoja eläinten syödä; vain vanhoja jäkälänpeittämiä kuusia, paksu sammalpeite ja jossakin lahoppuissa piileskeleviä sieniä ja hyönteisiä.

Arvioinnin pohjana pitäisi olla pelkästään monimuotoisuus (lajien määrä) kiertoajan tai vielä pitemmän ajanjakson puitteissa. Käsiteltyjä metsiä pitää verrata luonnontuhojen jälkeen kehittyvään, samassa sukkessiovaiheessa olevaan metsään. Sukkessio ei ole riesa vaan rikkaus, olennainen osa metsän ekologiaa.

Eniten tiettyyn sukkessiovaiheeseen erikoistuneita lajeja on sukkession alku- ja loppupäässä, siis silloin kun puut ovat pieninä taimina ja silloin, kun valtapuusto on jo kuolemassa. Vähiten erikoistuneita lajeja on sukkession keskivaiheessa, varttuvassa metsässä, juuri siinä vaiheessa, jota jatkuvan kasvatuksen metsä edustaa.

Nuoriin metsiin erikoistuneita lajeja on sekä kasveissa että eläimissä. Vanhan metsän lajien urakkana jätehuolto, puuaineksen hajottaminen ja ravinteiden palauttaminen elävän kasvillisuuden käyttöön. Jätehuolto on tärkeä osa yhteisön toimintaa, mutta ei tärkeämpi, kuin ne toiminnot, jotka ylläpitävät yhteisön elämää.

Jako metsälajeihin (jotka raportin mukaan ovat monimuotoisuuden kannalta hyviä) ja avoimen paikan lajeihin (jotka ovat siis pahoja!), on mielivaltaisen. Suurin osa niin luontaisten kuin ihmisenkin tekemien aukkojen lajeista on metsälajeja.

Vanhakin metsä on kerran ollut nuori, avoin kasvupaikka. Varttuneen metsän puut – kuusta lukuun ottamatta – ovat syntyneet aukolle, samoin suurin osa muista kasveista. Vain yövilkka, herttakaksikko ja maitikat pystyvät lisääntymään jo sammaloituneella metsämaalla.

Kun tarkastelee jatkuvan kasvatuksen metsiä tältä kannalta, en keksi siitä mitään monimuotoisuusetuja. Talousmetsissä vanhat puut ja lahoppuut on tarkoituksella säästettävä käsittelyn yhteydessä. Runsas lehtipuusekoitus - silloin kun maaperä sen sallii – on helpompi ylläpitää jaksollisen kasvatuksen metsissä. Ero tulee sitä selvemmäksi, mitä pitempään jatkuvan kasvatuksen menetelmää ylläpidetään.